

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 06.10.2000
KOM(2000) 625 lopullinen

**KOMISSION KERTOMUS
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE
JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen toiminnasta

**KOMISSION KERTOMUS
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE
JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen toiminnasta

Johdanto	4
1. Seurantakeskuksen perustaminen	5
1.1. Rasismin ja muukalaisvihan neuvoa-antava komitea	5
1.2. Oikeusperusta	5
1.2.1. Tavoitteet ja tehtävät	5
1.2.2. Toimintatavat ja toiminta-alat	6
1.2.3. Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa	6
1.2.4. Hallintoneuvosto ja johtokunta	6
1.2.5. Johtaja ja henkilöstö	7
2. Resurssit ja rakenne	8
2.1. Henkilöstö	8
2.1.1. Johtajan nimittäminen	8
2.1.2. Henkilöstö	8
2.2. Talousarvio	8
2.3. Toimitilat	10
2.3.1. Rakennuksen valinta	10
2.3.2. Turvallisuuskysymykset	10
2.3.3. Avajaiset	10
2.4. Kotipaikkaa koskeva sopimus	11

3.	Toimintaohjelma ja täytäntöönpano	12
3.1.	Raxen.....	12
3.2.	Vuosiraportti.....	13
3.3.	Pyöreän pöydän kokoukset.....	13
3.4.	Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa.....	14
3.4.1.	Euroopan neuvosto	14
3.4.2.	Yhdistyneiden kansakuntien maailmanlaajuinen konferenssi	14
3.5.	Tiedotustehtävät ja tiedotusvälineiden rooli.....	15
3.5.1.	Kölnin konferenssi.....	15
3.5.2.	Lähdeaineistokokoelma/Tiedotus	15
3.6.	Muut toimet	16
3.6.1.	Euroopan poliittisten puolueiden peruskirja	16
3.6.2.	Tutkimukset	16
3.6.3.	Tilapäistyöryhmät.....	16
4.	Ulkopuolinen arviointi.....	17

JOHDANTO

Komissio esittää seuraavassa Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen perustamisesta 2. kesäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen N:o 1035/97¹ 16 artiklan mukaisesti raportin seurantakeskuksen toiminnasta.

Johtaja aloitti toimessaan heinäkuussa 1998 ja käytti ensimmäiset kuukaudet seurantakeskuksen hallinnollisiin perustamistöihin. Koska sopivien toimitilojen löytäminen osoittautui vaikeaksi, seurantakeskus aloitti toimintansa tilapäisissä tiloissa. Henkilöstö asettautui seurantakeskuksen nykyisiin toimitiloihin 1. toukokuuta 1999. Kesäkuulle 1999 asti seurantakeskuksessa työskenteli kolme henkilöstösääntöjen alaista toimihenkilöä. Henkilöstösääntöjen alaisen henkilöstön määrä kasvoi kymmeneen syyskuussa 1999, ja elokuussa 2000 toimihenkilöiden määrä oli jo 21.

Seurantakeskuksen toimintaohjelman ja tehtävien toteuttaminen on vasta alkuvaiheissaan. Esimerkiksi Euroopan rasismia ja muukalaisvihaa koskevan tietoverkon (Raxen) käyntiin saaminen kestää vielä kuukausia.

Asetuksessa säädetään, että komissio esittää kolmantena vuonna asetuksen voimaantulosta seurantakeskuksen toimintaa arvioivan raportin. Komission mielestä kolme vuotta ei ole riittävän pitkä ajanjakso seurantakeskuksen toimien perinpohjaiseen arvioimiseen. Tämän vuoksi sen toimia olisikin tarkasteltava kauemmin, jotta niitä voitaisiin arvioida asianmukaisesti.

Komissio tyytyy näin ollen tällä kertaa esittämään väliraportin, jossa esitellään seurantakeskuksen tähän mennessä toteuttamat toimet arvioimatta niitä kuitenkaan varsinaisesti. Arviointiraportissaan, johon sisältyy tarvittaessa ehdotuksia seurantakeskuksen tehtävien muuttamiseksi tai laajentamiseksi, komissio aikoo käyttää pohjana ulkopuolisten arvioitsijoiden laadittavaksi annettavaa arviointia, joka on määrää saada käyntiin vuoden 2000 loppuun mennessä (**ks. kohta 4**).

---

¹ EYVL L 151, 10.6.1997. Asetuksen 16 artiklassa todetaan, että kolmantena vuonna asetuksen voimaantulosta komissio toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle seurantakeskuksen työn edistymistä koskevan kertomuksen, johon liitetään tarvittaessa sen tehtävien muuttamista tai laajentamista koskevia ehdotuksia, ottaen erityisesti huomioon yhteisön toimivallan kehittyminen rasismien ja muukalaisvihan alalla.

1. SEURANTAKESKUKSEN PERUSTAMINEN

1.1. Rasismin ja muukalaisvihan neuvoa-antava komitea

Rasistisen propagandan ja rotuvihaan yllyttämisen kansainvälistyminen on osoittanut yhä selvemmin sen, että Euroopan laajuista toimintaa tarvitaan kipeästi². Rasismin ja muukalaisvihan laajuudesta ja luonteesta olisi Euroopan tasolla hankittava kiireellisesti lisää tietoa, jotta Euroopan unioni voisi tehdä konkreettisia ratkaisuja ja edistää näiden ilmiöiden torjuntaa osana kokonaisvaltaista strategiaa.

Korfulla kesäkuussa 1994 kokoontunut Eurooppa-neuvosto ehdotti rasismin ja muukalaisvihan neuvoa-antavan komitean perustamista neuvoston piiriin. Cannesissa kesäkuussa 1995 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi neuvoa-antavaa komiteaa tutkimaan yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa, olisiko mahdollista perustaa rasismin ja muukalaisvihan eurooppalainen seurantakeskus. Komitea tuli siihen tulokseen, että ainoastaan Euroopan laajuinen seurantakeskus voisi seurata tiiviisti rasismin ja muukalaisvihan kehittymistä unionissa ja hälyttää poliittiset piirit ja saada ne ryhtymään konkreettisiin toimiin.

Firenzessä kesäkuussa 1996 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi näiden päätelmien perusteella periaatteessa Euroopan seurantakeskuksen perustamisen. Komissio teki marraskuussa 1996 perustamista koskevan ehdotuksen³.

Neuvosto antoi 2. kesäkuuta 1997 asetuksen (ETY) N:o 1035/97 seurantakeskuksen perustamisesta. Sen kotipaikkana on Wien⁴.

1.2. Oikeusperusta

1.2.1. Tavoitteet ja tehtävät

Asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa määritelty seurantakeskuksen päätavoite on toimittaa yhteisölle ja sen jäsenvaltioille puolueettomia, luotettavia ja vertailukelpoisia tietoja Euroopan tasolla rasismiin, muukalaisvihaan ja antisemitismiin liittyvistä ilmiöistä.

Seurantakeskuksen on kerättävä, tallennettava ja arvioitava tietoja, tehtävä tutkimuksia ja selvityksiä, kehitettävä menetelmiä tietojen vertailukelpoisuuden, puolueettomuuden ja luotettavuuden parantamiseksi yhteisön tasolla ja perustettava Euroopan rasismia ja muukalaisvihaa koskeva tietoverkko (Raxen) ja koordinoitava sen toimintaa.

---

² Euroopan yhteisön toimielimet ovat omistautuneet asialle erityisesti rasismia ja muukalaisvihaa koskevan toimielintenvälisen julistuksen antamisesta (kesäkuu 1986) lähtien (EYVL C 158, 25.6.1986). Tämä prosessi on voimistunut viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana, ja rasismin torjunnalla on ollut yhä merkittävämpi sija Euroopan yhteisön toimielinten ohjelmassa. Tätä ovat edesauttaneet lukuisat Euroopan parlamentin päätöslauselmat, komission tiedonanto rotusyrjinnästä, muukalaisvihasta ja antisemitismistä (KOM(95) 653 lopullinen, 13.12.1995) sekä Euroopan rasismin vastainen toimintavuosi 1997. Ks. myös "The European Institutions in the Fight Against Racism: Selected Texts". KOM (96) 615 lopullinen, 27.11.1996, ja KOM (97) 201 lopullinen, 14.5.1997.

³
⁴ Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös, tehty 2 päivänä kesäkuuta 1997, Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen kotipaikan vahvistamisesta (EYVL C 194, 25.6.1997, s.4).

Seurantakeskus voi laatia päätelmiä ja lausuntoja yhteisölle ja jäsenvaltioille ja julkaista vuosittaisen kertomuksen yhteisön rasismia ja muukalaisvihaa koskevasta tilanteesta sekä omasta toiminnastaan.

1.2.2. *Toimintatavat ja toiminta-alat*

Seurantakeskus kerää ja käsittelee tietoja sekä toteuttaa tai edistää tieteellisiä tutkimuksia ja selvityksiä rasismien ja muukalaisvihan esiintymisen laajuudesta, kehityksestä, syistä ja seurauksista erityisesti seuraavilla aloilla: henkilöiden vapaa liikkuvuus, tiedotus ja tiedotusvälineet, yleissivistävä koulutus, ammattikoulutus ja nuoriso, sosiaalipolitiikka, tavaroiden vapaa liikkuvuus sekä kulttuuri.

1.2.3. *Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa*

Seurantakeskuksen on toimittava yhteistyössä kansallisten tai kansainvälisten valtiosta riippuvaisten tai valtiosta riippumattomien järjestöjen kanssa, jotka ovat toimivaltaisia rasismia ja muukalaisvihaa koskevien asioiden alalla.

Asetuksen 7 artiklan 3 kohdassa edellytetään erityisesti, että seurantakeskus koordinoi toimintaansa Euroopan neuvoston toiminnan kanssa (**ks. 3.4.1**).

1.2.4. *Hallintoneuvosto ja johtokunta*

Hallintoneuvosto muodostuu riippumattomista henkilöistä, joilla on asiantuntemusta ihmisoikeuksien sekä rasismien, muukalaisvihaan ja antisemitismiin liittyvien ilmiöiden selvittelyn alalta. Heidät ovat nimittäneet jäsenvaltiot, Euroopan parlamentti ja Euroopan neuvosto. Lisäksi komissiolla on yksi edustaja. Jäsenten toimikausi on kolme vuotta, ja sitä voidaan jatkaa yhdellä lisäkaudella. Kullakin jäsenellä on samoin perusteiden nimetty varajäsen⁵.

Vähintään kaksi kertaa vuodessa kokoontuva hallintoneuvosto tekee seurantakeskuksen toiminnan kannalta välttämättömät päätökset. Se nimittää seurantakeskuksen johtajan sekä hyväksyy seurantakeskuksen vuosikertomuksen, päätelmät ja lausunnot.

Hallintoneuvoston ensimmäinen kokous pidettiin Wienissä 20.–21. tammikuuta 1998, sen jälkeen kun jäsenten ja heidän varajäsentensä nimet oli toimitettu tiedoksi komissiolle. Hallintoneuvosto valitsi tässä komission yhdessä Itävallan viranomaisien kanssa järjestämässä kokouksessa puheenjohtajaksi Jean Kahrnin, varapuheenjohtajaksi Robert Purkissin ja johtokunnan jäseneksi professori Anton Pelinkan⁶.

Johtokunta⁷ ohjaa seurantakeskuksen työskentelyä, seuraa sen ohjelmien valmistelua ja toteuttamista ja valmistelee hallintoneuvoston kokoukset. Johtokunta suorittaa myös kaikki hallintoneuvoston sille uskomat tehtävät.

---

⁵ Liitteenä 1 on luettelo hallintoneuvoston jäsenistä.

⁶ Professori Pelinkan erottua kesäkuun alussa 2000 puheenjohtajistossa on vain neljä jäsentä siihen asti, kunnes hallintoneuvoston toimikausi päättyi tammikuussa 2001.

⁷ Johtokunta muodostuu hallintoneuvoston puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta sekä kolmesta muusta hallintoneuvoston jäsenestä, joiden joukossa ovat Euroopan neuvoston nimeämä henkilö ja komission edustaja.

1.2.5. Johtaja ja henkilöstö

Johtaja, joka on nimitetty neljäksi vuodeksi ja jonka toimikautta voidaan jatkaa, on seurantakeskuksen laillinen edustaja. Hän vastaa seurantakeskuksen tehtävien hoitamisesta, vuosittaisen toimintaohjelman sekä vuosikertomusten, päätelmien ja lausuntojen ja hallintoneuvoston kokousten valmistelusta ja toteuttamisesta, talousarvioon liittyvistä asioista sekä kaikista henkilöstöasioista ja päivittäisestä hallinnosta.

Seurantakeskuksen henkilöstöön sovelletaan Euroopan yhteisöjen virkamiehiä ja muuta henkilöstöä koskevia asetuksia ja sääntöjä.

2. RESURSSIT JA RAKENNE

2.1. Henkilöstö

2.1.1. Johtajan nimittäminen

Johtajan nimitysprosessi käynnistettiin hallintoneuvoston ensimmäisessä kokouksessa tammikuussa 1998. Komissio teki ehdotuksensa hallintoneuvostolle asetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti johtokunnan kanssa sovitun valintamenettelyn jälkeen.

Hallintoneuvosto nimitti toisessa kokouksessaan Brysselissä 28.–29. toukokuuta 1998 seurantakeskuksen johtajaksi Beate Winklerin. Hän aloitti tehtävänsä 16. heinäkuuta 1998.

2.1.2. Henkilöstö

Vuoden 1999 aikana henkilöstön määrä lisääntyi kolmesta henkilöstösääntöjen alaisesta henkilöstä (kesäkuuhun asti) 14:ään (joulukuussa) ja 21:een elokuussa 2000. Heidän lisäksi keskuksen palveluksessa on vielä ylimääräisen toimenhaltijan sopimuksella kaksi henkilöä sekä yksi asiantuntija laatimassa sisäistä arviointia⁸.

Ensimmäinen rekrytointimenettely käynnistettiin joulukuussa 1998, jolloin haettavana oli 8 paikkaa (2A; 2B; 3C; 1D), ja toinen huhtikuussa 1999, jolloin haettavana oli 5 paikkaa (3A ja 2B). Verkostoja (Raxen) ja tiedotusta käsittelevien yksikköjen päälliköiden paikat jouduttiin julkaisemaan uudelleen elokuussa 1999, ja henkilöt näihin toimiin voitiin rekrytoida keväällä 2000. Neljäs ilmoitus julkaistiin maaliskuussa 2000, jolloin haettavana oli 8 paikkaa (3A; 4B, 1C).

2.2. Talousarvio

Hallintoneuvosto hyväksyy seurantakeskuksen talousarvioesityksen ja lopullisen talousarvion sekä seurantakeskuksen vuosittaisen toimintaohjelman talousarvion ja käytettävissä olevien varojen mukaisesti.

Seurantakeskuksen **tulot** koostuvat Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion erityiseen budjettikohtaan (tällä hetkellä budjettikohta B5-809) otetusta yhteisön avustuksesta, suoritetuista palveluista saaduista maksuista, seurantakeskuksen kanssa yhteistyötä tekeville järjestöille mahdollisesti saadusta rahallisesta tuesta sekä jäsenvaltioiden mahdollisesta vapaaehtoisesta rahallisesta tuesta.

Seurantakeskuksen käyttöön annettiin 2 miljoonaa euroa vuodeksi 1998. Koska keskus aloitti toimintansa varsinaisesti vasta kyseisen vuoden jälkipuoliskolla eikä sillä ollut siihen mennessä vuokra-, laitteisto- eikä henkilöstökuluja maksettavanaan, myönnettyistä varoista käytettiin vain hyvin pieni osa.

---

⁸ Liitteenä 2 on seurantakeskuksen organisaatiokaavio.

Vuonna 1999 varoja myönnettiin 3,750 miljoonaa euroa eli 87 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Määrärahojen lisäyksessä otettiin huomioon keskuksen perustamistahti. Itävallan viranomaisten rahoitusosuus oli 0,23 miljoonaa euroa.

Vuoden 2000 talousarvio on 4,750 miljoonaa euroa yhteisön tukea. Lisäystä edellisvuoteen on 27 prosenttia. Isäntämaan viranomaisten rahoitusosuus on 0,150 miljoonaa euroa.

Myönnetyt määrärahat: miljoonaa euroa

	TALOUSARVIO 1998	TALOUSARVIO 1999	TALOUSARVIO 2000
EY:n tuki	2,000	3,750	4,750
Muut	0,004	0,230	0,150
Yhteensä	2,004	3,980	4,900

Seurantakeskuksen **menoihin** kuuluvat henkilöstön palkat, hallintoon ja käyttöomaisuuteen liittyvät menot, toimintakustannukset sekä Raxen-verkkoon kuuluvien laitosten ja elinten kanssa tai kolmansien osapuolten kanssa tehdyistä sopimuksista johtuvat menot.

Menot: miljoonaa euroa

	TALOUSARVIO 1998	TALOUSARVIO 1999	TALOUSARVIO 2000 (ENNUSTE)
Henkilöstö	0,332	1,213	2,080
Hallinto	0,075	0,959	1,130
Toiminta	0,140	0,788	1,690
Menot yhteensä	0,547	2,960	4,900

Seurantakeskuksen menositoumusten ja menojen maksamisen seuranta sekä sen tulojen toteamisen ja perimisen valvonta kuuluvat komission varainhoidon valvojalle.

Johtaja toteuttaa seurantakeskuksen talousarviota. Hallintoneuvosto myöntää johtajalle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden.⁹

⁹ Komissio teki lokakuussa 1997 ehdotuksen yhdeksän yhteisön hajautetun erillisviraston (joiden joukossa on myös Wienin seurantakeskus) perusasetusten muuttamisesta [KOM(97) 489 lopullinen, EYVL C 335, 6.11.1997]. Ehdotus koski erityisesti erillisvirastojen talousarviomenettelyjä. Seurantakeskuksen osalta komission ehdotuksessa pyrittiin erityisesti antamaan hallintoneuvoston

Hankintoja ja sopimuksia käsittelevän sisäisen neuvoa-antavan komitean perustamisesta on päätetty, mutta hallintoneuvoston on vielä vahvistettava asia.

Tilintarkastustuomioistuin on tehnyt tarkastusmatkoja Wieniin. Ensimmäinen tarkastuskäynti tehtiin joulukuussa 1998, toinen maaliskuussa 1999 tavoitteena tarkastaa 31. joulukuuta 1998 päättyneen varainhoitovuoden 1998 tilit¹⁰, kolmas syyskuussa 1999 ja viimeisin toukokuussa 2000 tavoitteena tarkastaa 31. joulukuuta 1999 päättyneen varainhoitovuoden 1999 tilit.

Komissio on seurannut tarkasti myös kaikkia seurantakeskuksen hallinnolliseen käynnistämiseen liittyviä näkökohtia. Näiltä tiimoin tehtiin tarkastusmatka 20.–22. maaliskuuta 2000. Tarkastusmatkan aikana voitiin todeta, että käynnistysvaiheen vaikeiden olosuhteiden vuoksi seurantakeskuksen hallinnossa on vielä parantamisen varaa. Tarkastusmatkan päätelmät toimitettiin tiedoksi seurantakeskukselle. Ulkopuolisten arvioitsijoiden raportissa on määrä kertoa niiden täytäntöönpanosta.

2.3. Toimitilat

2.3.1. Rakennuksen valinta

Hallintoneuvosto antoi ensimmäisessä kokouksessaan tammikuussa 1998 johtokunnalle valtuudet ryhtyä välttämättömiin toimiin tilojen valitsemiseksi seurantakeskukselle. Itävallan viranomaiset järjestivät ensimmäisen käynnin eri kiinteistöihin helmikuussa 1998. Mukana olivat myös yksi johtokunnan jäsen, komission neuvoa-antava arkkitehti sekä pääosaston V edustaja. Wienin vaikean kiinteistötilanteen vuoksi johtokunta päätti maaliskuussa 1998 suosittaa hallintoneuvostolle, että Itävallan viranomaiset antaisivat seurantakeskuksen käyttöön väliaikaiset tilat, jotta keskuksella olisi riittävästi aikaa valita sopiva rakennus.

Johtaja saattoi näin heinäkuussa 1998 asettautua niihin neljään toimistoon, jotka Itävallan liittokanslerinvirasto oli asettanut keskuksen käyttöön.

2.3.2. Turvallisuuskysymykset

Seurantakeskuksen henkilöstö muutti lopullisiin tiloihinsa toukokuussa 1999. Muutostoissa kiinnitettiin erityistä huomiota niin tilojen kuin henkilöstön turvallisuuteen.

2.3.3. Avajaiset

Seurantakeskuksen viralliset avajaiset pidettiin 7. huhtikuuta 2000 Wienissä. Avajaisseremoniaan osallistui noin 550 henkilöä. Tilaisuudessa pitivät puheen seurantakeskuksen puheenjohtaja Jean Kahn, Itävallan presidentti Thomas Klestil, Euroopan komission puheenjohtaja Romano Prodi, Euroopan parlamentin puhemies

---

suosituksen perusteella Euroopan parlamentille valtuudet myöntää johtajalle talousarvion toteuttamista koskeva vastuuvapaus.

Komissio esitti huhtikuussa 1998 muutetun ehdotuksen [KOM(98) 289 lopullinen, EYVL C 194, 20.6.1998], johon sisältyvät parlamentin esittämät tarkistukset. Ehdotus on tällä hetkellä neuvoston käsiteltävänä, jotta se voidaan hyväksyä lopullisesti.

¹⁰ Kertomus rasmin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen (Wien) tilinpäätöksestä (ajalta 1. toukokuuta–31. joulukuuta 1998) sekä keskuksen vastaukset [EYVL C 372, 22.12.1999].

Nicole Fontaine ja Euroopan unionin puheenjohtajavaltiota Portugalia edustava Portugalin tasa-arvoasiain ministeri Maria de Belén Roseira.

Seremoniaa seurasi 7.–8. huhtikuuta pidetty konferenssi "Wienin foorumi", jossa käsiteltiin politiikkaa ja rasismia useista näkökulmista. Aiheita olivat: rasistinen kielenkäyttö politiikassa ja tiedotusvälineissä, identiteetin rooli yhteiskunnan rasistisessa jakautumisessa ryhmittymiin, moralistisen toimintamallin tehottomuus rasismien torjunnassa, perustamissopimuksen 13 artiklaan perustuvat lainsäädäntöehdotukset, kansainvälinen oikeus sekä valtiosta riippumattomien järjestöjen rooli.

2.4. Kotipaikkaa koskeva sopimus

Seurantakeskuksen ja Itävallan viranomaisten välinen kotipaikkaa koskeva sopimus, jossa käsitellään muun muassa erioikeuksista ja vapauksista annetun pöytäkirjan soveltamista sekä verotukseen ja turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä, allekirjoitettiin virallisesti 18. toukokuuta 2000.

3. TOIMINTAOHJELMA JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

Seurantakeskus hoitaa tehtävänsä yhteisöjen toimivaltuuksien puitteissa vuosiohjelmassaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja ottaa asianmukaisesti huomioon käytettävissä olevat talousarviomäärärahat.

Hallintoneuvosto vahvistaa vuosiohjelman.

3.1. Raxen

Euroopan rasismia ja muukalaisvihaa koskevan tietoverkon (Raxen) perustaminen on yksi seurantakeskuksen tärkeimmistä tehtävistä. Verkossa on seurantakeskuksen oma keskusyksikkö, joka toimii yhteistyössä tutkimuskeskusten, valtiosta riippumattomien järjestöjen ja erityiskeskusten kanssa.

Komissio pyysi 1. huhtikuuta 1998 – odotellessaan seurantakeskuksen johtajan nimittämistä ja saadakseen verkon toimintaan mahdollisimman nopeasti – jäsenvaltioita toimittamaan luettelon niistä keskuksista ja järjestöistä, jotka voisivat tulla mukaan Raxen-verkkoon. Luettelo saatiin valmiiksi marraskuun lopulla 1998.

Hallintoneuvosto ottaa luettelon huomioon ja pyytää rasismiin ja muukalaisvihaan liittyvillä aloilla toimivia toimivaltaisia järjestöjä liittymään tietoverkkoon. Ennen päätöksen tekemistä katsottiin kuitenkin olevan tarpeellista käynnistää valmisteluvaihe, jotta voitaisiin ratkaista tiettyjä verkkoon osallistumista koskevia, vielä avoimeksi jääneitä kysymyksiä. Ne liittyivät maakohtaisesti nimitettävien tahojen lukumäärään, erityyppisten järjestöjen väliseen tasapainoon, verkon rakenteeseen sekä vertailukelpoisuuskriteerien tärkeyteen.

Seurantakeskus käynnisti asiasta toteutettavuustutkimuksen. Tutkimuksessa suositeltiin, että Raxen-verkossa olisi useita tasoja ja seurantakeskukseen sijoitettu yhteinen tietokanta.

Verkon käynnistämisen ensimmäisen vaiheen toteuttamiseen palkattiin ulkopuolinen konsultti¹¹.

Hallintoneuvosto päätti verkon suuntaviivoista kokouksessaan 4. helmikuuta 2000 konsultin raportin perusteella. Raxen-verkon on määrä olla väline, jolla voidaan kerätä tietoja ja tilastoja jäsenvaltioista ja siirtää ne keskusyksikölle. Lisäksi sen on tältä pohjalta luotava tietokanta, jolla autetaan Euroopan tason tutkimustyötä, levitetään tietoa ja siirretään tietämystä eteenpäin.

Verkko toteutetaan kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa ehdotetaan sopivaa rakennetta tietojen keruuverkolle. Tavoitteena on kansallisten

---

¹¹ Lisäksi pidettiin valmistelukokouksia. Ensimmäinen kokous pidettiin kesäkuussa 1999 kansallisten tutkimuskeskusten ja valtiosta riippumattomien järjestöjen edustajien kanssa. Kokouksen pohjalta perustettiin neuvoa-antava ryhmä tarkastelemaan verkon perustamiseen liittyviä käytännön toimenpiteitä. Toinen kokous järjestettiin syyskuussa. Siinä olivat mukana työmarkkinaosapuolet ja syrjinnän torjuntaa edistävien riippumattomien kansallisten järjestöjen edustajat. Kolmas yhteistoimintakokous kaikkien osapuolten kanssa pidettiin lokakuussa. Neuvoa-antava ryhmä on kokoontunut kahdesti, syys- ja lokakuussa 1999.

yhteyspisteiden koordinoima jäsenvaltioiden tietojen keruujärjestelmä. Yhteyspisteen toimia voivat hoitaa useat jäsenvaltioiden toimijat, jotka valitaan avoimella tarjouskilpailulla. Hakijoiden valinta on määrä saada päätökseen vuoden 2000 syksyllä. Kansallisten yhteyspisteiden on määrä olla täysin toimintakykyisiä joko vuoden 2000 lopulla tai vuoden 2001 alussa.

Kahden myöhemmän vaiheen aikana on tarkoitus laatia kerättäviä tietoja koskevat ohjeet, kehittää yhteiset kriteerit tietojen vertailukelpoisuuden parantamiseksi ja määrittellä tekniset vaatimukset tiedonsiirrolle verkon eri tasojen välillä.

3.2. Vuosiraportti

Vuoden 1998 vuosiraportti esiteltiin Brysselissä joulukuussa 1999. Se koostuu kahdesta osasta: yhdessä osassa ("*Todellisuuden edessä*" - *Rasismi ja muukalaisviha Euroopan yhteisössä*), joka koskee rasismia ja muukalaisvihan ilmentymistä yhteisössä, esitetään yleiskatsaus näiden ilmiöiden torjumiseksi toteutetuista toiminnoista ja toimenpiteistä jäsenvaltioissa ja Euroopan laajuisesti. Seurantakeskus teki tätä osaa varten ulkopuolisen asiantuntijan kanssa sopimuksen kerätyn materiaalin koordinoimisesta ja yleiskatsauksen esittämisestä jäsenvaltioiden sosiologisista, poliittisista ja taloudellisista olosuhteista.

Toisessa osassa ("*Sielu Euroopalle*" - *vuosiraportti 1998*) annetaan tietoa seurantakeskuksesta ja sen toiminnasta vuoden mittaan.

Vuoden 1999 raportti on syyskuun alussa 2000 päässyt viimeistelyvaiheeseen.

3.3. Pyöreän pöydän kokoukset

Seurantakeskuksen on helpotettava ja kannustettava sellaisten kokousten säännöllistä järjestämistä, joihin osallistuisi työmarkkinaosapuolia, tutkimuskeskuksia, toimivaltaisten viranomaisten edustajia ja asiantuntijoita. Tavoitteena on edistää tietämyksen ja kokemusten vaihtoa eri toimijoiden välillä sekä taata toimintamallin monialaisuus.

Tällaisia pyöreän pöydän kokouksia pitäisi järjestää jäsenvaltiotasolla vähintään kerran vuodessa. Vuoden 1999 loppuun mennessä kokouksia oli pidetty yhdeksässä jäsenvaltiossa: Yhdistyneessä kuningaskunnassa (lokakuussa 1998 ja marraskuussa 1999), Irlannissa (marraskuussa 1998 ja marraskuussa 1999), Itävallassa (marraskuussa 1998), Ruotsissa, Portugalissa, Italiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa (kesällä 1999) ja Kreikassa (marraskuussa 1999).

Seurantakeskuksen pitäisi tehdä kokousten tuloksista yhteenveto ja tarkastella niitä, jotta eri jäsenvaltioiden erilaisista toimintamalleista voitaisiin laatia alustava raportti. Lisäksi keskuksen pitäisi ehdottaa suositusta siitä, miten toimintaa voitaisiin koordinoita Euroopan laajuisesti.

Seurantakeskus päätti tämän vuoksi laatia asiakirjan kokousten yhdenmukaistamisesta. Asiakirjassa pitäisi määrittää yhteiset tavoitteet ja toimivallan alat, löytää vertailukelpoisuuden kriteerit, laatia yhteiset menettelyt järjestelyille ja analysoida eurooppalaisia näkymiä.

Tämä on ollut yksi ensimmäisessä eurooppalaisessa kokouksessa käsitellyistä aiheista. Kokous pidettiin 30. kesäkuuta 2000 Wienissä.

3.4. Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa

3.4.1. Euroopan neuvosto

Yhteisö on asetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehnyt seurantakeskuksen puolesta sopimuksen Euroopan neuvoston kanssa näiden kahden elimen välisestä tiivistä yhteistyöstä. Sopimus allekirjoitettiin virallisesti 10. helmikuuta 1999¹².

Sopimuksessa määrätään säännöllisestä yhteydenpidosta seurantakeskuksen johtajan ja Euroopan neuvoston rasismien ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ERI) sihteeristön välillä. Seurantakeskus ja ECRI antavat toistensa käyttöön vastavuoroisesti toimintansa yhteydessä keräämänsä muut kuin luottamukselliset tiedot. Lisäksi ne pyrkivät tiedottamaan laajemmin työnsä tuloksista. Ne kuulevat toisiaan voidakseen koordinoida toimiaan ja saada työohjelmansa täydentämään toisiaan ja ne voivat toteuttaa yhteisiä tai toisiaan täydentäviä toimia molempien kannalta kiinnostavista aiheista.

Sopimuksen mukaisesti näiden kahden elimen johtokuntien välillä on järjestetty kaksi kokousta. Ensimmäinen pidettiin Pariisissa 3. kesäkuuta 1999, mistä lähtien nämä kaksi johtokuntaa kokoontuvat kerran vuodessa. Toinen kokous pidettiin 31. toukokuuta 2000 Wienissä. Seurantakeskuksen johdon ja ECRI:n sihteeristön välillä järjestettiin syyskuussa 1999 kokous tavoitteena tarkastella niiden yhteistyön eri näkökohtia.

Vuoden 1999 yhteisten aloitteiden perusteella järjestettiin kolme pyöreän pöydän kokousta (Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Kreikassa), ja seurantakeskus ja ECRI ovat päättäneet esittää yhteistä lukua kummankin elimen työohjelmaan sekä vahvistaa konkreettiset täytäntöönpanomenettelyt tietyille yhteishankkeille.

3.4.2. Yhdistyneiden kansakuntien maailmanlaajuinen konferenssi

Yhdistyneiden kansakuntien suojeluksessa järjestetään syyskuussa 2001 Etelä-Afrikassa maailmanlaajuinen konferenssi rasismia, rotusyrjintää, muukalaisvihaa ja niihin liittyvää suvaitsemattomuutta vastaan. Konferenssissa pyritään arvioimaan rasismien torjunnassa tapahtunutta edistymistä maailmassa ja tarkastelemaan menetelmiä ja keinoja, joiden avulla nykyisin voimassa olevien normien soveltamista ja rasismien torjuntaan saatavilla olevien välineiden käyttöönottoa voitaisiin parantaa. Lisäksi konferenssissa on määrä laatia konkreettisia suosituksia uusien kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten toimenpiteiden toteuttamiseksi kaikentyyppisen rasismien torjunnassa.

Konferenssia ennen järjestetään viisi alueellista valmistelukonferenssia. Euroopan toimien koordinointi on annettu Euroopan neuvostolle, joka järjestää asiasta Euroopan alueen konferenssin 11.–13. lokakuuta 2000 Strasbourgissa.

Seurantakeskus on Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission sekä rasismien vastaisten järjestöjen verkostojen (ENAR ja UNITED) ohella mukana tämän alueellisen konferenssin valmistelua varten perustetun teknisen työryhmän

---

¹² Neuvoston päätös, tehty 21.12.1998. [EYVL L 44, 18.2.1999].

työskentelyssä. Keskus on laatinut valmisteluasiakirjoja konferenssia varten ja toimii yhden Euroopan alueen konferenssiin liittyvän työryhmän puheenjohtajana.

Seurantakeskus osallistui lisäksi maailmanlaajuisen konferenssin valmistelukomitean ensimmäiseen kokoukseen, joka pidettiin Genevessä 1.–5. toukokuuta 2000.

3.5. Tiedotustehtävät ja tiedotusvälineiden rooli

3.5.1. Kölnin konferenssi

Kölnissä järjestettiin 20.–21. toukokuuta 1999 konferenssi tiedotusvälineiden roolista kulttuurien monimuotoisuuden edistämiseksi. Järjestäjänä toimi saksalainen Westdeutscher Rundfunk (WDR) -televisioasema yhteistyössä seurantakeskuksen kanssa ja Düsseldorfissa toimivan European Media Institutin (EMI) ja Genevessä toimivan European Broadcasting Unionin (EBU) tuella. Konferenssissa käsiteltiin tiedotusvälineiden vastuuta suvaitsemattomuuden ja syrjinnän esiintymisestä.

Seuraavassa muutamia konferenssin lopussa esitettyjä suosituksia: olisi kehitettävä suuntaviivat kulttuurien monimuotoisuuden selittämiseksi niin radio- ja televisioyhtiöiden organisaation kuin ohjelmien toteuttamisen tasolla, olisi kehitettävä uusia yhteistyön muotoja, esimerkkinä journalistien ja ohjelmavastaavien käyttöön tarkoitettujen verkostojen ja tietokantojen luominen, ja olisi tuotettava koulutus- ja jatkokoulutusohjelmia. Erityistä huomiota kiinnitetään sellaisen järjestelmän kehittelyyn, jolla voidaan seurata näiden suositusten täytäntöönpanoa.

Konferenssin pöytäkirja julkaistiin lokakuussa 1999.

3.5.2. Lähdeaineistokokoelma/Tiedotus

On perustettava yleisölle avoin lähdeaineistokokoelma (asetuksen 2 artiklan 2 kohdan d alakohta).

Seurantakeskuksen on perustettava rasismia ja muukalaisvihaa koskeva eurooppalaisen lähdeaineiston arkisto, joka on avoin yleisölle, laitoksille ja järjestöille.

Rasismia ja muukalaisvihaa koskevaan eurooppalaisen lähdeaineiston arkistoon kootaan asiakirjoja, joita ei ole saatavana muualla, ja se toimii aluksi online-tietokantana, josta on yhteydet muihin arkistoihin, kirjastoihin ja tietokantoihin.

Seurantakeskuksella on myös www-sivusto¹³, josta löytyy erilaista tietoa, esitteitä ja keskuksen syyskuussa 1999 ensimmäisen kerran ilmestynyt tiedote "Equal voices". Seurantakeskuksen www-sivustosta on useiden vaiheiden kautta tarkoitus kehittää ainutlaatuinen tietopiste, josta saa luotettavia ja ajan tasalla olevia tietoja rasismista, muukalaisvihasta, antisemitismistä ja syrjinnän torjumisesta.

Seurantakeskus on lisäksi tuottanut esitteitä, lehtisiä ja lehdistötiedotteita toiminnastaan ja rasismista Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Niistä voidaan mainita mm. seuraavat: yhteistä toimintaa koskeva pyyntö 7. joulukuuta 1998 "Equality and Diversity for Europe", vertaileva analyysi kahdesta Eurobarometri-kyselystä vuosilta

---

¹³

www.eumc.at

1989 ja 1997 ("Xenophobia and Racism in Europe – In the light of the public opinion 1989–1997) sekä valmisteluasiakirja "Challenging the media – for equality and diversity against racism".

3.6. Muut toimet

3.6.1. Euroopan poliittisten puolueiden peruskirja

On olennaisen tärkeää saada poliittiset piirit tuntemaan vastuunsa ja käsittelemään vähemmistöjä koskevia ongelmia vastuullisesti sekä varmistamaan vähemmistöryhmien oikeudenmukainen edustus poliittisten puolueiden keskeisissä tehtävissä. Seurantakeskus edistää rasismin yhteiskunnan torjumisesta annetun poliittisten puolueiden peruskirjan seuraamista ja vahvistamista. Tämä peruskirja esitettiin Utrechтин konferenssissa helmikuussa 1998.

Peruskirjan tueksi seurantakeskuksella on erilaisia aloitteita, joista esimerkkeinä pyöreän pöydän kokoukset, työskentely tiedotusvälineiden kanssa ja konferenssit.

3.6.2. Tutkimukset

Seurantakeskus on tehnyt sopimuksen maahanmuuttopolitiikkaa käsittelevän ryhmän (MPG) kanssa. Tavoitteena on laatia 15 kansallista raporttia jäsenvaltioiden lainsäädäntötoimista rasismin, antisemitismin ja muukalaisvihan torjumiseksi 15 jäsenvaltiossa sekä yhteenveto, jossa verrataan Starting Line -ehdotusta voimassa oleviin jäsenvaltioiden lainsäädäntöihin ja niiden soveltamiseen sekä esitetään hyviä toimintatapoja koskevia esimerkkejä. Hanke käynnistettiin kesäkuussa 1999.

3.6.3. Tilapäistyöryhmät

Seurantakeskus voi perustaa tilapäistyöryhmiä. Hallintoneuvoston yhteyteen on tähän mennessä perustettu kaksi ryhmää, jotka ovat aloittaneet toimintansa.

Perustamissopimuksen 13 artiklaa käsittelevä ryhmä: komissio kuuli kyseistä ryhmää syrjinnänvastaisesta paketista ja erityisesti sen rotuun ja etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää koskevista näkökohdista (kokoukset: kesäkuussa 1999 sekä tammi- ja huhtikuussa 2000).

Avainkysymyksiä käsittelevä ryhmä: ryhmä kokoontui elokuussa 1999, ja sen tehtävänä on määrittää, mitkä ovat rasismin ja muukalaisvihan kannalta keskeisiä aiheita tulevina vuosina.

4. ULKOPUOLINEN ARVIOINTI

Koska seurantakeskus on ollut täydessä toimintavalmiudessa vasta vähän aikaa, komissio esittää tässä vain väliraportin keskuksen toimista. Arviointi sen toimista laaditaan vuonna 2001. Tätä varten käynnistetään vuoden 2000 loppuun mennessä ulkopuolisille arvioitsijoille tehtäväksi annettava arviointi.

Ulkopuolisen arvioinnin tavoitteena on saada riippumaton arviointi siitä, miten tehokkaasti seurantakeskus on toteuttanut sille neuvoston asetuksessa säädetyt tehtävät ja miten tehokkaita näiden tavoitteiden toteuttamiseen käytettävissä olevat resurssit (henkilöstö, rahavarat) ovat.

Arvioinnissa olisi tarkasteltava seurantakeskuksen organisaatorakennetta ja toimia ja erityisesti sitä, missä määrin se on päässyt tavoitteisiinsa. Arvioinnissa on tarkasteltava seuraavia näkökohtia: logististen, hallinnollisten ja johtamiseen liittyvien menetelmien tehokkuus, hallintomenetelmät, edistymisen Raxen-tietoverkon perustamisessa ja hallinnossa, seurantakeskuksen toimien ja tuotteiden (julkaisujen jne.) laatu ja tarkoituksenmukaisuus sekä toimien seurantamenettelyt. Arvioinnissa olisi selvitettävä, missä määrin käyttäjien tarpeet on määritetty ja täytetty ja tuotava esiin käyttäjien tyytyväisyys tähän mennessä toteutettuihin tuotteisiin ja tietopalveluihin sekä esitettävä kohderyhmien palautetta.

LIITE 1

SEURANTAKESKUKSEN HALLINTONEUVOSTON JÄSENLUETTELO

Belgia	Johan Leman / Jean Cornil*
Tanska	Ole Espersen / Morten Kjaerum*
Saksa	Uta Würfel / Barbara John*
Kreikka	Petros Stangos / Perikles Pangalos*
Espanja	Juan de Dios Ramirez-Heredia / Joaquin Alvarez de Toledo*
Ranska	Jean Kahn / Martine Valdes-Boulouque*
Irlanti	Mervyn Taylor / Mary Flaherty*
Italia	Francesco Margiotta Broglio / Diego Ungaro*
Luxemburg	Nic Klecker / Edouard Wolter*
Alankomaat	Ed van Thijn / Paul B. Cliteur*
Itävalta	Stefan Karner ¹
Portugali	Pedro Bacelar de Vasconcelos / Esmeraldo de Azevedo*
Suomi	Kaarina Suonio / Tom Sandlund*
Ruotsi	Helene Lööw / Agneta Lindelöf* ²
Yhdistynyt kuningaskunta	Robert Purkiss / David Weaver*
Euroopan parlamentti	William Duncan / Jürgen Micksch*
Euroopan neuvosto	Joseph Voyame / Jenö Kaltenbach
Euroopan komissio	Odile Quintin / Adam Tyson*
Hallintoneuvoston puheenjohtaja	Jean Kahn
Varapuheenjohtaja	Robert Purkiss

* varajäsenet

¹ Anton Pelinka erosi kesäkuun 2000 alussa. Itävallan viranomaiset nimittivät tämän jälkeen Pelinkan varajäsenenä toimineen Stefan Karnerin varsinaiseksi jäseneksi. Uutta varajäsentä ei ole nimitetty.

² Ruotsin viranomaiset nimittivät hallintoneuvoston jäseneksi Helene Lööwin ja varajäseneksi Agneta Lindelöfin sen jälkeen kun Stéphane Bruchfeld ja Lena Berggren olivat eronneet.

LIITE 2

Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskus Organisaatiokaavio 1.9.2000

